

Tatenický zpravodaj

20. června 2017

Informace obecního úřadu

Vydává Obecní úřad v Tatenici, číslo 3/2017, registrováno MK ČR pod číslem E12831, periodický tisk ÚSC, cena zdarma

Ze života Základní školy a Mateřské školy

Mateřská škola

Školní rok se blíží milovými kroky ke svému konci a všichni se těšíme na sluníčkové dny a prázdniny ☺.

Všechny děti ze školky letos absolvují plavecký výcvik na bazénu ZŠ Dobrovského v Lanškrouně. Každý pátek se nemohou dočkat, kdy už tam budeme a díky úžasným instruktorkám a jejich atraktivnímu programu dělají i ty nejmenší děti veliké pokroky!

Před sebou máme výlety – mladší děti pojedou spolu s rodiči do svíčkárny Rodas a zábavního centra Amazonie v Olomouci; starší děti navštíví zámek a minizoo v Častolovicích.

Pravidelně naši školku navštěvuje nedostižné divadélko Jójo, naposledy s „Pohádkou z pralesa“, na nějž vždy zveme i děti s maminkami, které ještě školku nenavštěvují, aby se příjemně pobavili a zároveň seznámili s prostředím MŠ. Taktéž mohou (po Zápise do MŠ) každé pondělí od 10.00 – 11.30 hod. za námi přicházet a pohrát si nově zapsané děti se svými rodiči, což má velmi příznivý dopad na pozdější adaptaci na školku. V současné době máme v MŠ ještě několik posledních volných míst na škol.rok 2017/2018 – s důvěrou si přijďte pro přihlášku ☺

Nyní oslavujeme „Den dětí“ – obě oddělení mají pro děti k svátku nachystaná velká překvapení v podobě her, soutěží a sladkých odměn... Zároveň jsme přichystali akci pro tatínky s dětmi – pozvali jsme do školky Geomag (přivezou nám spoustu dílů magnetických stavebnic, s kterými si mohou vyhrát a stavět malí i velcí a jistě i velcí tatínci nebudou litovat a rádi se na chvíli vrátí do „dětských let“ ☺. Musíme moc pochválit pana Kučeru st. a pana Jáneše, kteří pro děti v hasičské zbrojnici přichystali poutavou besedu s praktickou ukázkou hasičské výstroje a výzbroje. Zlatým hřebem bylo hasičské auto, které nám navíc ještě v akci předvedou na hřišti v červnu.

Na samý závěr škol.roku přichystají obě oddělení tradiční tabla – starší odd. dětí, které odchází do školy, mladší odd. dětí, které postoupí do staršího oddělení.

28.6.17 se moc těšíme na Sportovní den, který pro nás přichystají žáci ZŠ, kteří jsou moc šikovní a všechny jejich akce pro nás měly velký úspěch! Poslední školní den 30.6.17 si pro naše předškoláčky přichází žáci 9. třídy, zavedou je do školy do 1. třídy, kde jim slavnostně předají „štafetu“. V mladším oddělení se rozloučíme s velkými dětmi, které již vyrostly a postoupí do staršího oddělení ☺. A co bude nakonec? No přece zmrzlina na rozloučenou!

Překrásné léto, skvělou dovolenou a spoustu nádherných prázdninových zážitků s vašimi dětmi vám za kolektiv zaměstnanců MŠ Tatenice srdečně přeje Bc. Lída Kovářová ☺

Ze života ZŠ

Během jarních měsíců proběhla v naší škole řada akcí. Začátkem dubna se uskutečnil zápis žáků do 1. ročníku. Do naší školy bylo zapsáno 11 nových školáků. Vybraní žáci 4. a 5. ročníku reprezentovali školu v okrskovém kole ve vybíjené. V Horní Čermné vybojovali krásné 2. místo. Žáci 3. – 5. ročníku si prověřili své znalosti ve školním kole přírodovědné soutěže. Děti za staršího oddělení MŠ a z 1. stupně již tradičně vystoupily na slavnosti ke Dni matek. Všichni žáci také prožili nevšední kulturní zážitek na koncertu Komorní filharmonie Pardubice, která na zámečku vystoupila se známými melodiemi z filmů a pohádek. Na Den dětí si žáci užili zábavné vyučování, žáci 2. – 5. ročníku se vypravili za dobrodružstvím do Třebařova. Ve středu 7. 6. se osm vybraných žáků prvního stupně zúčastnilo atletických přeborů v Rudolticích. Soutěžili v disciplínách hod kriketovým míčkem, skok daleký, běh na 60m a vytrvalostní běh. Vedli si opravdu skvěle, získali 9 medailí, a to ve velké konkurenci škol z Rudoltic, Damníkova, Lanškrouna, Ostrova, Lukové, Třebovic a Cotkytle. Medaile: Šimon Michal - bronz (skok), Jan Krejčí - stříbro (vytrvalost), bronz

(hod) Patrik Knápek - stříbro (hod), Tereza Knápková - stříbro (60 m), Matyáš Konárek - 4. místo, Marie Gildainová - zlato (hod), Simona Kotoučková - zlato (vytrvalost), stříbro (60 m), František Indra - zlato (hod). GRATULUJEME! Prvňáčky čeká společné čtení s deváťáky a také slavnostní pasování na čtenáře, čtvrtáci a pátáci se vydají na cyklovýlet, kde si prakticky ověří své znalosti dopravních předpisů a dovednosti cyklisty. Závěr školního roku již tradičně patří také školním výletům. Žáci 1. – 3. ročníku se vydali do Vysokého Mýta, kde navštívili interaktivní výstavu Rumcajs slaví padesátiny, Muzeum českého karosářství a dvě městské věže. Žáci 4. a 5. ročníku v Přerově navštívili Muzeum Komenského a program Bylinková zahrada v ornitologické stanici. Všem žákům přejeme krásné prázdniny.

Mgr. Ivana Zatloukalová, Mgr. Ludmila Poláková

Také na 2. stupni jsme připravili řadu akcí. Někteří žáci se s námi podíleli na přípravě a organizaci soutěží pro mladší děti při tradičním Pálení čarodějnic. Několik se jich zapojilo i do vystoupení a obsluhy na oslavě Dne matek. V 8. ročníku, po několika besedách se zástupci PČR a Odboru sociálních věcí a zdravotnictví, proběhlo školní kolo soutěže Právo pro každého. Vítězné družstvo ve složení Karolína Fabiánková, Veronika Knápková, Lucie Zachovalová a Radek Martinák reprezentovalo naši školu v regionálním kole soutěže v Lanškrouně, kde vybojovalo krásné 3. místo. Gratulujeme!

Se členy historicko-turistického kroužku jsme se tentokrát vypravili do ZOO v Ostravě. Žáci 8. a 9. ročníku se 1. června zúčastnili Dne dětí v Třebově, kde byl připraven zajímavý program. A kam jsme se s našimi žáky vypravili nebo ještě vypravíme na výlety? Žáci 6. ročníku navštívili nedaleký Šumperk. V Muzeu silnic si prohlédli zajímavou expozici a pohráli si s autodráhami. Rozhlédli se do okolí z radniční věže. Největší úspěch měla interaktivní výstava o vláčcích a železnicích ve Vlastivědném muzeu a jízda vláčkem na šlapací pohon. Sedmá třída se vydala na cyklovýlet na Božeňov. Žáci 8. a 9. třídy pojedou na třídní výlet do Liberce a Jizerských hor. V Liberci navštíví aquacentrum Babylon, iQlandii, ZOO, svezou se lanovkou na Ještěd a při turistických výšlapech poznají část Jizerských hor a některé rozhledny. Ve spolupráci s obecním úřadem se nám již po sedmé podařilo získat dotaci z Pardubického kraje na zahraniční zájezd pro žáky. Na dotaci se třiceti procenty jako zřizovatel podílí i obec. V posledním červnovém týdnu se vydáme do Německa. Navštívíme Drážďany, kde si s průvodcem prohlédneme historické centrum. Naši další zastávkou bude zámek Moritzburg, který je známý především z pohádky Tři oříšky pro Popelku. Předposlední školní den nás čeká Sportovní den na hřišti. Žáci 8. a 9. ročníku se svými třídními učiteli připravují pro mladší žáky a děti z mateřské školy různé zábavné sportovní disciplíny. Školní rok ukončíme předáváním vysvědčení. S žáky 9. třídy se slavnostně rozloučíme v obřadní síni, potom předají štafetu ve škole budoucím prvňáčkům.

Kam po prázdninách nastoupí vycházející žáci:

Denisa Hánová – OA a SOŠ cestovního ruchu Choceň – Obchodní akademie

Sára Jednorógová – ISS Moravská Třebová – Sociální péče

Andrea Knápková – SZŠ Svitavy – Zdravotnický asistent

Tereza Kolomazníková – ISS Moravská Třebová – Bezpečnostní a právní činnost

Nikola Podloucká – SŠ zahradnická a technická Litomyšl – Zahradník – chovatel

Barbora Poláková – Arcibiskupské gymnázium Kroměříž

Růžena Kotoučková – SŠ sociální péče a služeb Zábřeh – Ubytovací a stravovací služby

Lukáš Horák – SOŠ Lanškroun – Nástrojař

Jiří Hrabal – VOŠ a SŠT Česká Třebová – Strojní mechanik

Matěj Jucha - SŠ sociální péče a služeb Zábřeh – Zemědělec – farmář

Tomáš Rája – SŠ technická a zemědělská Mohelnice – Nástrojař

Petr Ryšavý - SŠ zahradnická a technická Litomyšl – Logistika a administrativa dopravy

Roman Schneck – SŠ zemědělská a zahradnická Olomouc – Opravář zemědělských strojů

Vojtěch Souček – SOU opravárenské Králíky – Opravář zemědělských strojů

Všem žákům přejeme krásné prázdniny plné sluníčka a hezkých zážitků, vycházejícím žákům navíc mnoho úspěchů a dobré kamarády v nových školách.

PhDr. Jana Žáková

Z historie Tatenice IV.

Region Hřebečsko německy Schönhengstgau.

Dovolte mi, abych Vám aspoň trochu přiblížil podobu českých Němců tak, jak je tehdy vnímalo moravské obyvatelstvo žijící s nimi v sousedství. Připomínám, že Tatenice bývala, až do roku 1960 obcí moravskou, ale to je už zase jiná kapitola. Z dochovaných historických pramenů víme, že čeští panovníci začali zvat německé osadníky na začátku 13. století, především z ekonomických důvodů. V českých zemích dosud existovaly rozsáhlé neobydlené oblasti, které státu neprodukovaly žádný zisk. Kolonisté navíc přicházeli z vyspělejších oblastí západní Evropy a přinášeli s sebou nové technologie i právní řád. Vždyť zatímco u nás byly vrcholem stavitelství rotundy a baziliky, v Německu se již tyčily k nebi románské katedrály. Nejvíce v tomto ohledu učinil král Přemysl Otakar II. (1247 - 1278) a olomoucký biskup Bruno (1245 - 1281), sám původem Němec. Za vlády krále Přemysla Otakara II. probíhala kolonizace převážně na Olomoucku, v okolí Starého Města, Šumperka, Moravského Berouna a Dvorce. Na západě Němci osídlili Svitavy, Mohelnici a Březovou nad Svitavou. Friedrich ze Schönburgu kolonizoval okolí Moravské Třebové. Německý ostrůvek u Jevíčka zalidnil okolo roku 1258 rychtář Alber.

Hřebečsko, německy Schönhengstgau, bylo jako region zřejmě poprvé definováno v roce 1813 a bylo větším dílem obýváno Němci. Na počátku 19. století bylo Hřebečsko územně vymezeno přibližně městy Svitavami a Moravskou Třebovou jako centry oblasti. Hraničními městy byly Lanškroun, Litomyšl a Zábřeh. Území zabíralo několik panství, tehdy převážně samostatných hospodářských jednotek a dokonce překračovalo i platnou zemskou hranici. Město Lanškroun s okolními vesnicemi, které již tehdy byly k Hřebečsku počítány bez ohledu nato, zda v nich převládalo jazykově české, či jazykově německé obyvatelstvo, leželo v Čechách a zbyváající část regionu na Moravě. Naopak panství Lanšperk, které na počátku 19. století tvořilo nedílnou součást panství Lanškroun (ačkoliv z pohledu zemských desek to byly stále dvě samostatné jednotky), v té době k Hřebečsku počítáno nebylo.

Moravské Němce můžeme rozdělit do dvou skupin. **Kmen sudetský** obýval rozsáhlá území na severní Moravě zahrnující prostor od Jeseníků až k Olomouci a Novému Jičínu. Dále k němu náležely jazykové ostrůvky okolo Svitav, Moravské Třebové a Mohelnice. Naproti tomu osídlení **bavorsko-rakouského kmene** se táhlo podél jižní hranice Moravy od Slavonic až k Mikulovu. Sem patřily německé ostrůvky okolo Jihlavy, Brna a Vyškova. Vedle těchto souvislých oblastí, kde Němci tvořili více než 90 % obyvatelstva, byli příslušníci německé národnosti rozseti ve větším či menším počtu po celé Moravě. Vincenc Brandl v roce 1892 charakterizuje moravské Němce těmito slovy: *"Oba kmene, sudetský totiž a bavorsko-rakouský dosti od sebe se liší. Onino jsou chladný, motorný lid, který s neúnavnou pilností průmyslu se věnuje; všude pracovitost, všude dychtění po výdělku; Tito, jižní Němci, obírají se nejvíce vinohradův svých, milujíce i víno samé a jsou tím čilejší, rozháranější, jako každý, který víno pije. Sudetský Němec vyznamenává se chladnou rozumností, jihomoravský prudkou citlivostí, která jej k náhlosti svádí, ačkoli snadno ho smířiti lze, kdežto sudetský Němec tak snadno nepustí, co si jednou umínil."* Další výraznou vlastností Němců pak byla pořádkumilovnost. Jak uvádí Vlastivěda moravská, německé vesnice byly "vzorem čistoty".

Soužití Čechů a Němců, obzvláště po českém národním obrození, připomínalo dva uzavřené světy. Oba žily víceméně v poklidu vedle sebe, leč vzájemný kontakt se omezoval na nutné minimum. Jak se postupem času dostávali Němci na Moravě do defenzivy, uzavírali se stále více do sebe. Měly své vlastní tradice, školství, spolkový život i politické strany. Národnostní konflikty vznikaly hlavně ve smíšených oblastech na pomezí českého a německého živlu. Vlastivěda moravská vystihuje vzájemný vztah těmito slovy: *"Rakvičáci susedijú s Příkluckýma, Štarvičáci a Pavlovčáci se Zajeckýma. Sendeme se se vseckýma na jarmarku, sme s něma za dobře, ale žádný spojení. Ani manželstvo, ani kmotrovstvo, ani přátelstvo. U nás jim taky žádněj neublíží, ale držijú jich za hlúpých. Ani si tamocúd ženy neberú a naše děvčata taky by si tamocád' muža nevzaly."*

Počet obyvatel na Moravě

Rok / Češi / Němci:

1880 : 1 511 221 / 631 999

1890: 1 596 180 / 666 802

1900: 1 732 568 / 679 456

1910: 1 874 129 / 724 882

1921: 2 048 416 / 547 604

1930: 2 995 534 / 823 730

Svitavský jazykový ostrůvek tzv. Hřebečsko (*Schönhengstgau*) se rozkládalo po obou stranách zemské hranice mezi Čechami a Moravou. Oblast se řadila svou rozlohou okolo 1 230 km², k největším jazykovým enklávám v Rakousku-Uhersku. V roce 1939 zde žilo 126 000 obyvatel, z toho 84 % se hlásilo k německé národnosti. Nejvýznamnějšími centry místních Němců byly Svitavy, Moravská Třebová či Březová nad Svitavou. Hřebečsko mělo svoje vlastní nářečí, kterým se odlišovalo od

tradičních Němců a odlišnost se projevila i v odívání. **Sedláci** nosili dlouhý hnědý či modrý kabát sahající až ke kotníkům, s velkými kovovými knoflíky. Úzké kalhoty z jelení kůže doplňovaly šedé nebo modré punčochy ke kolenům. Na nohou měli boty s ozdobenou přezkou. Hruď jim kryla červená vesta s šosy. Zmíněný kabát se nosil jen o svátcích a na nedělní mši. Ve všední dny se nosil přes vestu "Spenser", krátký kabát lišící se od vesty jen dlouhými rukávy. V létě oblékali muži jen vestu samotnou. Pokrývka hlavy byla zhotovena z vydří kožešiny. Díky tvaru, připomínajícímu stoličku, se nazývala "Schemelmütze".

Ženský oděv se skládal z košile zapínané kolem krku. Dále z jemné lněné košilky "Hempel" s bohatými nažehlenými rukávy a límcem. Ty byly hlavní starostí děvčat, člověk podle nich poznal, jak je dívka dobrou hospodyní. Přes tuto horní košilku se oblékala vlněná nebo hedvábná, šněrovací "Leibel" (živůtek), vyšívána šňůrkami a zlatými nitkami. Přes prsa se dával tuhý "Bund" (náprsenka), pokrytý hedvábnou perličkovou výšivkou. Kolem pasu nosily ženy kožený opasek. Bohatě skládaná vlněná sukně "Bärkittel" měla modrou nebo černou barvu. Přes sukni se uvazovala zástěra "Bonne" ozdobená na horním i dolním okraji typickou výšivkou. Mladá děvčata nosila červené, ženy pak modré punčochy a na nohou nízké kožené boty. Hlavu jim zdobil červenožlutě květovaný šátek, jehož konce byly umně přehozeny kolem krku. Přes živůtek se v zimě oblékal "Janker", šedý nebo tmavomodrý plátěný kabát s volnými rukávy.

Nářečí / Němčina / Čeština

Khirsch / Kirche / kostel	polť / bald / brzy	lôn / laden / zvat	Fenner / Fäden / nitě
schiner / schöner / hezcí	Vígl / Vögel / ptáci	Tók / Tag / den	truit / trug / nést
giout / gut / dobrý	pinn / binden / uvázat	sâbr / selber / sám	os / als / než
Pârg / Berg / hora	gît / geht / jít	Risla / Röslein / růžička	khimt / kommt / přijít
Suntik / Sonntag / něděle	Liouft / Luft / vzduch		

*Hřebečsko končí, ve své "původní podobě", svoji takřka 150-ti letou existenci na sklonku roku 1946, kdy byli jeho německy mluvící obyvatelé násilně vysídleni do Německa. Hřebečská Tatenice se proměnila v moravskou obec s 800 novými obyvateli. K datu 1.1.2017 žilo v české Tatenici 873 obyvatel. Dotazy prosím pište na e-mail.: turistitatenice@seznam.cz **Váš Jiří Lešikar***

Pouťové odpoledne a karneval na hřišti TJ Sokol

24. června - Letní karneval od 20:00 hodin, hudební skupina QUATTRO

25. června - Pouťové odpoledne

Fotbalový turnaj staré gardy se uskuteční 15. července 2017 od 14 hod

Poděkování

Chtěli bychom touto cestou poděkovat za pomoc pro naši dceru Valérii Petrovou. Velké díky patří obci Tatenice, farnosti, rodině organizátorům a také jednotlivcům, kteří nám poskytli finanční dary. Peníze budou využity na léčbu dcery ve Francii. V České republice není léčba dostupná. Dále finanční dary použijeme na její rekonvalescenci a pomůcky.

Pomoci si velmi vážíme a děkujeme.

Manželé Václav a Martina Petrovi

Společenská kronika

Přivítali jsme do života: Tobiase Horáka (10.4.) Viktorii Kuttichovou (12.4.)

Sňatek uzavřeli : Monika Marešová (Bystřec) a Zdeněk Steidl (Tatenice) (3.6.)

Milada Juchová (Tatenice) a Pavel Novák (Tatenice) (3.6.)

Srdečně blahopřejeme k významnému životnímu jubileu:

91 let Luboslav Štodt (2.7.) 86 let Vědunka Zahradníková (22.8.)

86 let Marie Markytánová (28.8.) 82 let Zdeňka Šubrtová (20.8.)

75 let Emilie Stibůrková (28.8.) 70 let Miluše Kesselgruberová (2.7.)

70 let Danuše Kovářová (19.8.) 70 let Milada Mikulová (19.8.)

70 let Emilie Moravcová (5.7.)

Rozloučili jsme se s: Milošem Havlenou (14.4.)

Ilonou Kučerovou (10.6.)